

The Geller Edition

שרשרת זהב

Can the Witness Take the Bench?

אין עד נעשה דיין

Can a judge rule on a case
he saw with his own eyes?

לרפואה שלימה
שמואל יעקב בן רחל

Vol VIII

COMPILED BY

R' SHMUEL IANN

Dayan at Beis Din Shaarei Horaah

With

Rabbi Mendy Brukirer

Design and Print:

732.475.0101 • machon@bprintgroup.com

To join and learn more visit
JXKollel.com

שרשרת זהב

These booklets are called **Sharsheres Zahav** (*Golden Chain*), based on the verse describing the golden chains of the Choshen (Shemos 28:13–14). Just as those chains connected the Choshen to its proper place, so too these works are intended to be small links in the golden chain of Torah transmission, connecting the learner to the teachings of Chazal, the Rishonim, the Acharonim, and the great Torah scholars of every generation.

In particular, these booklets seek to connect the reader to the illuminating Torah of the **Ketzos HaChoshen**, whose teachings serve as a central foundation throughout. Everything written here is based on the sacred words of our sages and was prepared through sincere effort to clarify and understand the sugyos in the light of their teachings.

May Hashem grant that these words find favor among those who study Torah, and may these works become worthy additions to the eternal chain of Torah transmission from generation to generation.

Amen.

How to Read This Sheet?

Each source appears first in the original Hebrew or Aramaic, with a plain English version directly underneath. A Sugya Note helps explain the source in everyday words.

A Term Note defines an important word or idea. A Takeaway sums up the main point in a line or two.

You do not need any background to follow along. Read each source, then the English, then the note. The sheet is built to walk you through the discussion one step at a time.

Do not worry if you do not finish the sheet in one sitting. A good Torah session is not measured only by how much you finish, but by how deeply you learn to think through the discussion.

אין עד נעשה דיין

Can the Witness Take the Bench?

Can a judge rule on a case he saw with his own eyes?

Opening Frame

Reuven watches from his window as two men sign a loan agreement in the courtyard below. Months later the borrower denies everything, and the case comes to court. Reuven happens to be a qualified judge. He saw the whole thing with his own eyes. No one in the room knows the facts better than he does.

Halachah says he cannot sit on this case. A witness cannot become a judge. Why is the man who knows the case best the one man who may not judge it?

Three texts set the stage.

I .The Rule

דברים פרק י"ט, פסוק י"ז | Devarim (Deuteronomy) 19:17

The Torah is the Five Books of Moshe, the written foundation of Jewish law and teaching. Sefer Devarim records Moshe's final teachings, including the laws of courts, witnesses, and judges.

"And the two men who have the dispute shall stand before Hashem, before the kohanim and the judges who will be in those days."

The verse paints a court scene: the people in the case standing before the judges.

וְעָמְדוּ שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר-
לָהֶם הָרִיב לִפְנֵי ה' לִפְנֵי
הַכֹּהֲנִים וְהַשֹּׁפְטִים אֲשֶׁר יִהְיוּ
בַּיָּמִים הָהֵם:

Takeaway

The Torah's courtroom begins with people standing before the judges.

גמרא, מסכת כתובות דף כ"א | Talmud, Maseches Kesubos 21b

The Talmud is the record of the Oral Torah's discussion, edited around the years 500 to 600. Maseches Kesubos deals mainly with marriage agreements, and along the way it covers how a court verifies legal documents.

Rabbi Abba sat and taught that a witness can become a judge. Rav Safra challenged him from a Mishnah about declaring the new month: if three people saw the new moon, and they themselves are a court, two of them should stand up, seat two of their colleagues next to the remaining one, testify before those three, and then those three declare, "The month is sanctified, sanctified," since a

יתיב רבי אבא וקאמר לה להא שמעתא דעד נעשה דיין. איתיביה רב ספרא לרבי אבא: ראוהו שלשה והן בית דין, יעמדו שנים ויושיבו מחבריהם אצל היחיד, ויעידו בפניהם, ויאמרו מקודש החדש מקודש, שאין היחיד נאמן על ידי עצמו. ואי סלקא דעתך דעד נעשה דיין, למה לי

single judge is not trusted on his own. Now, if a witness can become a judge, why all this moving around? Let the three stay in their seats and declare the new month themselves. The answer came back through a chain of teachers, ending with Rav: leave aside testimony about the new month, which is a Torah matter. Verifying documents is a rabbinic matter, and there the Sages were lenient.

כולי האי. ליתבו בדוכתייהו וליקדשו! אמר ליה: אף לדידי קשיא לי, ושאלתיה לרב יצחק בר שמואל בר מרתא, ורב יצחק לרב הונא, ורב הונא לחייא בר רב, וחייא בר רב לרב, ואמר להו: הנח לעדות החדש דאורייתא, וקיום שטרות דרבנן.

Takeaway

By Torah law, a witness cannot become a judge. Only in rabbinic matters, like verifying documents, is the rule relaxed.

שו"ע (סי' ז', סעי' ה') | Shulchan Aruch, Choshen Mishpat 7:5

Rav Yosef Karo (1488 to 1575, Tzfas) wrote the Shulchan Aruch, the code of halachah accepted across the Jewish world. Choshen Mishpat is its section on money, courts, and judges.

A witness cannot become a judge. This applies specifically to a witness who testifies. For example, if one of the judges testified before his colleagues about something he saw, he cannot join them to judge that case.

אין עד נעשה דיין, ודוקא עד שמעיד כגון אם העיד אחד מהדיינים בפני חבריו על מעשה שראה אינו יכול להצטרף עמהם לדון על אותו מעשה.

Takeaway

The codified rule: once a judge testifies about what he saw, he is off the bench for that case. Notice the limit, though. Only a witness who testifies is disqualified.

The rule is clear. The reason is not. Why should seeing the event and speaking about it in court push a man off the bench?

II .Two Reasons

Tosafos gives the rule two reasons. The second one runs on the Torah's law of scheming witnesses, so that law comes first.

דברים (פרק י"ט, פסוק י"ט) | Devarim 19:19

Sefer Devarim, the last of the Five Books of Moshe, lays out the laws of testimony that Jewish courts live by.

"You shall do to him as he schemed to do to his brother."

This verse speaks about witnesses who are caught plotting. A second pair of witnesses comes to court and says about the first pair: "You could not have seen this

"ועשיתם לו

כאשר

זמם

event, because at that very time you were with us somewhere else." The Torah believes the second pair, and the first pair receives the exact punishment they schemed to bring on the accused.

לעשות
לאחיו

Term Note

עדים זוממין | *eidim zomemin* | *Plotting Witnesses*

Witnesses who are proven to have been somewhere else when the event happened. Their testimony was not just wrong. It was a plot. The Torah turns their own plot back on them.

Term Note

הזמה | *hazamah* | *Disproving Witnesses*

A second pair of witnesses comes and says, "You could not have seen this event, because you were with us somewhere else at that time." That knocks out the first testimony.

The Gemara adds a rule: testimony that can never be tested this way is not valid testimony at all. The sources call this requirement "testimony whose witnesses can be disproven."

Takeaway

Testimony in a Torah court must be open to challenge. If there is no possible way to disprove the witnesses, their words do not count as testimony.

תוס' בפרק האשה שנתארמלה (כתובות, כ"א:) ד"ה הנח | Tosafos, Kesubos 21b

Tosafos is a school of Talmud commentary built in France and Germany during the 1100s and 1200s, largely by the descendants and students of Rashi.

By Torah law a witness cannot become a judge. The reason: the witnesses must testify before the judges, as the Rashbam explains, for it says "and the two men shall stand," these are the witnesses, "before Hashem," these are the judges.

And some explain: because testimony must be open to being disproven. If the witnesses become the judges, no one can disprove them in that court, since they will not accept such a challenge against themselves.

But according to this reason, witnesses who are relatives of the judges should not be able to testify, since those judges will not accept such a challenge against their own relatives. Yet in practice, witnesses related to the judges may testify.

Rather, since those witnesses can be disproven in a different

וז"ל, ובדאורייתא אין עד נעשה דיין וטעמא דאין עד נעשה דיין משום דבעינן שיעידו לפני הדיינים כמו שמפרש רשב"ם דכתיב ועמדו שני האנשים אלו העדים לפני ה' אלו הדיינים, וי"מ משום דבעינן עדות שאתה יכול להזימה, ואם העדים נעשו דיינים עדות שאין אתה יכול להזימה היא, שלא יקבלו הזמה על עצמן, ומיהו לפי טעם זה אם העדים קרובים לדיינים אינם יכולים להעיד דלא יקבלו הזמה עליהם, אלא כיון דבני הזמה ניהו בב"ד אחר עדות

court, their testimony counts as valid testimony. If so, the same should be true here. The witness who became a judge should also be able to be disproven in another court.

In any case, the rule that a witness cannot become a judge applies specifically to a witness who testifies. But a witness who does not need to testify can become a judge. For example, there may be other witnesses, or he may have seen the event by day, when direct sight can be enough for the court.

שאתה יכול להזימה קרינא בהו,
ה"נ יהיה הדיין נעשה עד.

ודוקא בעד המעיד אמרי' דאין עד
נעשה דיין דשייכי הני טעמי, אבל
עד שאינו צריך להעיד כגון שיש
אחרים שיעידו או כגון שראוהו
ביום שאינו צריך להעיד דלא תהא
שמיעה גדולה מראייה נעשה דיין.

SUGYA NOTE

The rule that a witness cannot become a judge rests on two reasons. The first, from the Rashbam: witnesses must testify before the judges, for it says "and the two men shall stand," these are the witnesses, "before Hashem," these are the judges. If the witness becomes a judge, there is no more standing before the court.

The second reason, from "some explain": testimony must be open to being disproven. If the witness becomes a judge, no such challenge can be accepted against him in that court, since he will not accept it against himself.

Tosafos then asks on the second reason: if everything depends on being able to disprove the witnesses, why are witnesses who are relatives of the judges valid? Those judges will not accept a challenge against their own relatives. Tosafos answers that since those witnesses can be disproven in another court, their testimony counts as valid. But if so, the same should hold for the witness who becomes a judge. He too can be disproven in another court.

The bottom line for Tosafos: the rule that a witness cannot become a judge is a Torah rule, with two reasons. First, testimony means that witnesses speak before judges, so the witness himself cannot sit in judgment. Second, testimony must be open to being disproven, and a witness who is also the judge is not open to that challenge in his own court.

But the second reason is not airtight, since witnesses related to the judges are valid because they can be disproven in another court. Therefore Tosafos concludes

מבואר מתוס' בדינא דאין עד נעשה דיין
היינו משום תרי טעמי לה. חדא, טעמא
דרשב"ם הוא דבעינן שהעדים יעידו קמי
דיינין, דכתיב "ועמדו שני האנשים" אלו
העדים, "לפני ה'" אלו הדיינין, וממילא
אי העד נעשה דיין תו ליכא עמידה
לפני. וטעמא שני, דיש מפרשים הוא
דבעינן עדות שאתה יכול להזימה, ואי
העד נעשה דיין לא מצית לקבולי הזמה
עליה דהא לא יקבל הוא עצמו הזמה על
נפשיה.

והק' התוס' על טעמא דהזמה, אי כולי
האי תלי בהזמה, אמאי עדים שהם
קרובים לדיינין כשרים להעיד, הא אותם
דיינין לא יקבלו הזמה על קרובייהו.
ומתרצי התוס' דכיון דהני עדים בני
הזמה נינהו בבית דין אחר, שפיר קרינן
בהו עדות שאתה יכול להזימה. וא"כ ה"נ
לגבי דיין שנעשה עד, כיון דבר הזמה
הוא בבית דין אחר לא אמרינן ביה אין
עד נעשה דיין.

נמצא דלדעת התוס', הכלל שאין עד
נעשה דיין נאמר בדין תורה, ויש לו
ב' טעמים, או משום שגדר עדות הוא
שיעידו העדים לפני הדיינים, ולכן העד
עצמו אינו יכול לשבת בדין, או משום
שצריך עדות הראויה להזמה, ואם העד
הוא דיין אין זו עדות שניתן להזימה,
מאחר שאינו מקבל הזמה על עצמו.

that only a witness who testifies in practice cannot become a judge.

One who does not need to testify at all, for example when there are other witnesses, or when he saw the event by day in a way that no testimony is needed, since seeing the event directly is at least as strong as hearing witnesses describe it, can become a judge.

אולם ביאור טעם שני אינו מוחלט, שכן מצינו שעדים הקרובים לדיינים כשרים, הואיל וניתן להזימם בב"ד אחר. ע"כ כתב התוס' שדוקא עד המעיד בפועל אינו נעשה דין, אבל מי שאינו צריך להעיד כלל, כגון שיש עדים אחרים, או שראה את המעשה ביום באופן שאין שמיעה גדולה מראייה, יכול להיעשות דין.

Takeaway

Two reasons: witnesses must stand before judges, or testimony must be open to being disproven. The second reason has a soft spot. Being disproven in another court seems to be good enough.

תוס' בפרק החובל (ב"ק, צ: ד"ה כגון) | Tosafos, Bava Kamma 90b

These Tosafos come from the same French and German schools. Here the question is raised by the Ri of Orleans, one of the masters of Tosafos in 12th century France.

The reason a testifying witness cannot become a judge: some explain that his testimony cannot be disproven in that court. Since he is both witness and judge, he will not accept the challenge against himself.

The Ri of Orleans finds this reason difficult. If so, witnesses who are relatives of the judges should not testify before them, since those judges will not accept a challenge against their own relatives. Rather, it must be enough that the witnesses can be disproven in another court. If so, the witness who became a judge should also be valid, since he too can be disproven in another court.

וז"ל, וטעם דאין המעיד נעשה דין יש מפרשים משום דה"ל עדות שאין אתה יכול להזימה דכיון שהוא עצמו עד ודין לא יקבל הזמה על עצמו, ועל טעם זה קשה להר"י דאורליינש דאלא מעתה עדים הקרובים לדיינים לא יעידו בפניהם דה"ל עדות שאי אתה יכול להזימה, אלא ע"כ יכולין להזימם בב"ד אחר ה"נ בני הזמה נינהו בב"ד אחר.

SUGYA NOTE

The Tosafos in Bava Kamma bring the same reason as the Tosafos in Kesubos above. They ask the same question from witnesses who are relatives of the judges, and give the same answer: they can be disproven in another court.

וכן מבואר בתוס' בב"ק מייתי אותו טעמא דהזמה כמו תוס' בכתובות הנ"ל, ומייתי נמי אותה קושיא מעדים קרובים לדיינים, ומתרץ נמי באותו תירוצא דבני הזמה נינהו בבית דין אחר.

Takeaway

The question is not local. Across Shas, Tosafos holds that being disproven in another court keeps testimony valid. So why is the witness who became the judge different?

Tosafos leaves a question hanging. If another court can always save the testimony, why does the witness who testifies stay off the bench?

III. No Way to Disprove Him

— One background rule is needed before the Ketzos: scheming witnesses are punished only if they are disproven after the court issued its verdict on their word. —

Term Note

גמר דין | *gmar din* | Final Ruling

The point when the court finishes the case and gives its final ruling.

קצוה"ח (סי' ז', סק"ד) | Ketzos HaChoshen 7:4

Rav Aryeh Leib Heller (1745 to 1812, Galicia) shaped how yeshivos learn money law, showing that every ruling has a deep inner structure.

The Ketzos cites Rav Shimshon of Coucy, a French Tosafis from the late 1100s and early 1200s. He is remembered in a famous Jewish tradition as the Count of Coucy, a title given because his Torah wisdom and standing were respected even by the rulers around him.

As for Tosafos' question, why not disprove him in another court, just like witnesses who are relatives of the judges? Here, even another court cannot solve the problem.

We hold that scheming witnesses are not punished unless the verdict was already issued on their word. The Mishnah in Makkos and the Rambam state the rule: scheming witnesses are not punished, do not pay, and are not lashed unless they are disproven after the final ruling. Disproven before the final ruling, they are not punished.

We also hold that once a witness is exposed as a plotting witness, he becomes disqualified going back to the time he testified. So if the witness who became the judge is later exposed, he was already disqualified when he sat as judge. The final ruling was issued by a disqualified judge. That means there was no valid final ruling, and the plotting witnesses are not punished.

לתרץ קו' התוס' וז"ל, לכן נראה כפי הטעם משום הזמה, ומה שהק' תוס' דיתקיים הזמה בבית דין אחר כמו בעדים קרובים לדיינים, נראה דבזה אפילו בב"ד אחר לא יתקיים הזמה דהא קי"ל דאין העדים זוממין נהרגין עד שיוגמר הדין על פיהם כמבואר במשנה פ"ק דמכות (דף ה:), וכ"כ הרמב"ם בפרק ב' מהלכות עדות (ה"א) אין העדים זוממין נהרגין ולא משלמין ולוקין עד שיזומו אחר שנגמר הדין, אבל הוזמו קודם גמר דין אין נענשין, וכיון דקי"ל (ב"ק, ע"ב:) עד זומם

That is the Ketzos' answer. The very attempt to disprove the witness who became the judge knocks out the final ruling that the punishment needs.

למפרע הוא נפסל אם כן אם יזומו הרי נפסלין מאותו שעה, ואם כן נגמר הדין לפני פסולין, והו"ל כמי שלא נגמר הדין ואין נענשין..

SUGYA NOTE

The Ketzos answers Tosafos by joining two rules.

First, plotting witnesses are punished only after a final ruling was issued because of their words.

Second, once witnesses are exposed as plotting witnesses, they are disqualified going back to the time they testified.

- Case A: A judge who is related to the witnesses in a case.
- Case B: A witness who himself later becomes a judge.

Now compare the two cases. Witnesses who are relatives of the judges can still be disproven in another court. Nothing breaks. But a witness who became the judge is different.

If he is later exposed as a plotting witness, he becomes disqualified from the time he testified.

That means he was already disqualified when he sat as judge. If he was disqualified then, the final ruling was not issued by a valid court. And if there was no valid final ruling, the plotting witnesses cannot be punished.

So the challenge defeats itself. The act that would expose him also removes the final ruling needed to punish him.

הקצות מתרץ קו' התוס' דלא דמי כלל עד הנעשה דיין לעדים קרובים לדיינין, דהתם בני הזמה ניהו בבית דין אחר בלא שום עיכובא, אבל הכא גבי עד הנעשה דיין אפילו בבית דין אחר לא מצית לקיומי הזמה, וטעמא משום דתרי דיני איכא, חדא, דעד זומם למפרע הוא נפסל, ועוד, דאין עדים זוממין נענשין עד שיגמר הדין על פיהם. ומשום הכי כי אתו עדים להזים, כיון דלמפרע נפסל העד, נמצא דבשעת גמר דין כבר היה פסול, והוי ליה כאילו לא נגמר הדין על פי עדים כשרים, וממילא פטורין הזוממין, ונמצא דלעולם לא תתקיים הזמה על עד הנעשה דיין, ושפיר קרינן ביה עדות שאין אתה יכול להזימה. ומהאי טעמא נמי עדים החתומים בשטר דנעשו כמי שנחקרה עדותן בבית דין אינם יכולים להיות דיינין, דכיון דאי מזמי להו יפסלו למפרע, שוב לא היה גמר דין לפני בית דין כשר, ותו לא מצית לענוש הזוממין. וסיים הקצות דכיוון לדעת השר מקוצי במרדכי.

Takeaway

For the Ketzos, the witness who became the judge cannot be disproven in a way that leads to punishment. Proving him false knocks out the final ruling itself.

IV. One Good Moment Is Enough

The Steipler asks how long the door to challenge must stay open.

קהילות יעקב (כתובות, סי' כ"ד) | Kehillos Yaakov, Kesubos 24

Rav Yaakov Yisrael Kanievsky, known as the Steipler Gaon (1899 to 1985, Bnei Brak), helped guide the Torah world rebuilt in Israel after the Holocaust. His short, careful discussions still teach yeshivah students how to test a question from every side.

The Ketzos is difficult. True, plotting witnesses are punished only after a final ruling. But that tells us when they are punished. It does not prove that the testimony was invalid before that.

For testimony to be valid, it is enough that, when the witnesses spoke, their words could have led to a final ruling and to the punishment of plotting witnesses.

Once that possibility existed, later problems do not undo the testimony.

His proof is from documents. A court may rely on signed witnesses even after those witnesses have died. By the time the court rules, they can no longer be disproven and punished. Yet their testimony stands. That must be because the testimony became valid when they signed, while they were still alive and could have been disproven.

The same should apply to a witness who becomes a judge. When he first testified, another proper court could have ruled based on his words, and he could have been disproven there. That one clean moment should be enough.

ודברי מרן הקצוה"ח אלו נראין תמוהים, דהן אמת שאין עדים זוממין נענשין עד שיגמר הדין ע"פ, מ"מ לענין שתהא עדותן נקראת "עדות שאתה יכול להזימה" א"צ שיהא בפועל גמ"ד כזה שראוי לקיים מחמתו כאשר זמם, רק כל שבשעת עדותן ה' אפשרות לעשות גמ"ד הראוי להזמה כבר הוכשרה עדותן אפי' אם אח"כ לא יהא גמ"ד ע"פ ב"ד הראוי להזמה, שהרי עכ"פ בשעת קבלת עדותן היתה עדות שיכול לבא לידי הזמה וכל שיש אפשרות לבא להזמה סגי וכו', וכל מש"כ הוא מוכרח מהא דדנים ע"פ עידי השטר אפי' כבר מתו כמבואר בסוג' לעיל (דף כ.), והרי בשעת גמ"ד כבר א"א לקיים הזמה בהעדים שמתו ואפ"ה עדותן כשרה, וע"כ משום שכבר הוכשר עדותן לפי שכשעת חתימה ה' אפשרות לשיהא גמ"ד הראוי להזמה אם יוגמר הדין כשהם חיים, וא"כ ה"נ כשהעד עצמו נעשה דיין לגמ"ד אע"פ הגמ"ד א"א לבא לידי הזמה, מ"מ אי בשעת עדותן ה' אפשרות שיהא הזמה ע"פ גמ"ד של ב"ד אחר כבר מקרי עדות שיכול להזימה והוכשרה העדות בשעת הגדת וכמשנ"ת.

SUGYA NOTE

The Steipler does not require an actual final ruling that can lead to punishment. It is enough that, when the testimony was given, the witnesses could have been disproven, even if that never happens in practice.

His proof is from documents. A court may rely on signed witnesses even after they died. They can no longer be disproven and punished, yet since that was possible when they signed, their testimony was already valid.

אמנם מרן הגאון הרב יעקב ישראל קניבסקי זצוקללה"ה פליג על הקצות וקאמר דלענין עדות שאתה יכול להזימה לא בעינן שיהא בפועל גמ"ד דין הראוי להזמה, אלא כל שבשעת עדותן ה' אפשרות לבא לידי הזמה סגי, ואף אם אח"כ לא מתקיימה הזמה בפועל.

ומייתי לה ראייה, מהא דדנין על פי עידי השטר אף לאחר שמתו, ואף דתו לא מצית לקיומי הזמה, מ"מ כיון דבשעת חתימה ה' אפשרות

The Steipler concludes that the same holds for a witness who becomes a judge. Since at the time of his testimony he could have been disproven in another court, the testimony became valid when it was given. The Ketzos' answer falls away.

הזמה כבר הוכשרה עדותו. ומסיק הקהלות יעקב דה"נ גבי עד הנעשה דיין, כיון דבשעת עדותו הוא אפשרות לקיומי הזמה בבית דין אחר, שפיר מקרי עדות שאתה יכול להזימה ומוכשרה העדות בשעת הגדה, ותו לא קשיא קושיית הקצות, ודלא כוותיה.

Takeaway

For the Steipler, one clean moment is enough. If the witnesses could be disproven when the words were said, the testimony is valid, whatever happens later.

The Ketzos looks at the final ruling. The Steipler looks at the moment of testimony.

The Ohr Sameach now tests that same split in a new case.

אור שמח (פ"כ מהלכות עדות ה"ח) | Ohr Sameach, Hilchos Edus 20:8

Rav Meir Simcha of Dvinsk (1843 to 1926, Latvia) served as a rav in Dvinsk. His writing often moves from one small legal detail to a wide Torah idea.

Here is the doubt. The witnesses testified while they could still be disproven. Then, before the final ruling, one witness became terminally ill. That matters because the court can no longer give him the normal death penalty, so the punishment of plotting witnesses can no longer fully happen.

So what happens to the original testimony? Do we say it was valid because the witnesses could be disproven when they spoke? Or does it fail because, by the final ruling, the punishment of plotting witnesses can no longer fully happen?

כבר נסתפק בהאי דינא, היכא דבשעת העדאת העדים הוא יכולת להזימה ואחרי שנחקרו ונדרשו בעת שנגמר דינו הוא עדות שאי אתה יכול להזימה, מי הוי עדות כשרה. ונפקא מינה בעדים שהעידו על אחד שחילל שבת ונחקרו ונדרשו, ואח"כ נעשה טריפה טרם שנגמר דינו, דכיון דאין עדים זוממין חייבין עד שיגמר הדין על פיהם, מי חייב מיתה.

SUGYA NOTE

This gives us a deeper way to read the Ketzos and the Steipler.

The Ketzos writes that if the judge was disqualified, it is as if there was never a final ruling at all. That points to something deeper. It was not only the ruling that fell apart. The acceptance of the testimony fell apart too, because the court that accepted it was not a valid court. For the Ketzos, testimony must still be able to carry the court to a

ממילא י"ל דהקצות והקהלות יעקב פליגי בעצם דינא דעדות. דמלשון הקצות דכתב "ואם כן נגמר הדין לפני פסולין והו"ל כמי שלא נגמר הדין" מוכח דלא רק דלא היה כאן גמר דין, אלא אף קבלת עדות לא היה כאן, דכיון שנתגלה דהדיינין פסולין ממילא לא היה כאן בית דין כשר בשעה שקיבל העדות. נמצא דלשיטת הקצות דין עדות תלוי בגמר דין, ובעינן שבשעת גמר דין תהא העדות ראויה להזמה.

valid final ruling.

The Steipler reads it differently. Once the witnesses speak in a way that can be challenged in some court, the testimony is already valid. Later problems do not undo it.

That means the Ohr Sameach's doubt is exactly this argument in another case. For the Ketzos, since testimony must still reach a valid final ruling, the testimony is invalid. For the Steipler, since challenge was possible when the witnesses spoke, the testimony is valid.

משא"כ מדברי הקהלות יעקב מבואר דדין עדות אינו תלוי בגמר דין כלל, אלא כיון דבשעת הגדת העדות הוא ראוי להזמה בבית דין אחר, שפיר מקרי דין עדות כשר, ותו לא איכפת לן מה שאח"כ לא מתקיימא הזמה בפועל.

ונמצא דהאי ספיקא דאור שמח היינו ממש פלוגתא דהקצות והקהלות יעקב, דלהקצות דדין עדות תלוי בגמר דין, פסולה העדות, ולהקהלות יעקב דסגי באפשרות שעת הגדה, כשרה העדות.

Takeaway

The Ohr Sameach gives the argument a concrete case. The Ketzos ties testimony to the final ruling. The Steipler ties it to the moment the witnesses speak.

V. Not Testimony at All

— Rav Chaim asks what makes words in court count as testimony in the first place. A case about kidnapping forces the question into the open. —

שמות (כ"א, ט"ז) | Shemos (Exodus) 21:16

Sefer Shemos, the second of the Five Books of Moshe, tells the story of the Exodus and records the first body of civil and criminal law given to the Jewish people, in Parshas Mishpatim.

"And one who kidnaps a man and sells him, and he is found in his hand, shall surely be put to death." That means the kidnapped person was found in his possession.

The death penalty for kidnapping requires two acts: the kidnapping and the sale. Two acts can mean two separate sets of witnesses, one on each act.

"וגונב איש ומכרו ונמצא בידו מות יומת"

Takeaway

Kidnapping carries the death penalty only when kidnapping and sale come together. Two parts can mean two separate sets of witnesses.

הרמב"ם (פכ"א מהל' עדות הל"ט) | Rambam, Hilchos Edus 21:9

Rav Moshe ben Maimon (1138 to 1204, born in Spain, later the doctor of the royal court in Egypt). His Mishneh Torah codifies the whole of Torah law in fourteen books.

If two testified that he sold this fellow Jew, and they were disproven, and there were no witnesses there that he kidnapped him, they are exempt. For even if they had not been disproven, the accused would not have been executed, since he can say, "I sold my own slave," meaning the sale alone proves no crime.

If witnesses to the kidnapping came after the witnesses to the sale were disproven, even if we saw them signaling to one another, they are not executed.

וז"ל העידו שנים שמכרו לזה הישראל והוזמו, ולא היו שם עדים שגנבו, הרי אלו פטורין, שאפי' לא הוזמו לא הי' זה נהרג מפני שיכול לומר עבדי מכרתי, באו עדי גנבה אחר שהוזמו עדי מכירה אפי' ראינו אותן רומזין זה את זה אין נהרגין.

SUGYA NOTE

The Rambam's point is about timing.

When the witnesses to the sale were disproven, no witnesses to the kidnapping had come yet. At that moment, their testimony could not bring a death penalty. The accused could still say, "I sold my own slave."

So even though the witnesses to the sale were disproven, they do not receive the punishment of plotting witnesses.

Even if witnesses to the kidnapping come later, and their words now make the sale testimony part of a capital case, it is too late. At the moment the witnesses to the sale were disproven, their testimony could not yet create a death penalty.

Even if everyone can see that the two groups planned it together, and even if they were signaling to each other, that does not change the law.

מבואר מדברי הרמב"ם, דכיון דבשעת הזמת עדי המכירה עדיין לא היו עדי גניבה, לא היתה עדותם ראויה לחייב את הנתבע מיתה, שהרי היה יכול לטעון "עבדי מכרתי". ומשום כך, אף שהוזמו, אין עליהם דין עדים זוממין. ואף אם לאחר מכן באו עדי גניבה ונמצאת עדות המכירה מצטרפת לחיוב, מ"מ כיון שבשעת ההזמה לא היתה עדותם מחייבת, שוב אין נהרגין. ואף אם ניכר שהיו מתואמים עם עדי הגניבה וראו אותם רומזים זה לזה, אין בכך לשנות את הדין.

Takeaway

The witnesses to the sale are judged by the moment they were disproven. If their words could not create a death penalty then, they are not punished later.

חדושי רבנו חיים הלוי (שם) | Chiddushei Rabbeinu Chaim HaLevi, ibid.

Rav Chaim Soloveitchik of Brisk (1853 to 1918) built the method of precise Talmud analysis that shapes yeshivos to this day. He was famous no less for his kindness, teaching that a rav's first job is to care for the lonely, the poor, and the oppressed.

What is the difference between witnesses to the kidnapping and witnesses to the sale? Neither group can create a death penalty alone. Witnesses to the kidnapping need witnesses to the sale. Witnesses to the sale need witnesses to the kidnapping. So why are witnesses to the kidnapping punished if they are disproven, while witnesses to the sale are not?

The answer is simple. Witnesses to the kidnapping, even by themselves, testified to part of the death penalty case. A death penalty requires both kidnapping and sale, and they testified about the kidnapping.

Witnesses to the sale are different. Since the accused can say, "I sold my own slave," their words do not show any crime by themselves. Only after witnesses to the kidnapping come do we understand that the sale was the sale of a kidnapped person.

That is why witnesses to the kidnapping who come first can be punished if they are disproven. They testified to part of the death penalty case. But if witnesses to the sale come first, they testified to nothing criminal yet. So they are exempt if they are disproven.

Now, to make conspiring witnesses liable, two separate things are required:

First, their testimony must work. As the Mishnah teaches, plotting witnesses are punished only after the judgment is finalized based on their testimony.

Second, they must have meant to cause that punishment. The Gemara in Sanhedrin says that certain witnesses can say, "We only came to forbid her to her husband." They are exempt because they did not come to cause a death penalty.

That shows that working testimony is not enough. The witnesses must also have meant to cause the punishment.

וז"ל, דהנה צ"ע בסוג' שם, מה בין עדי גנבה לעדי מכירה, והלא כי היכי דעדי מכירה לחודייהו לא מצו לחייבו, ה"נ עדי גנבה לחודייהו לא מצי ג"כ לחייבו עד שיבאו עדי מכירה, ומ"ש דהני פטורין לכשיוזמו והני חייבין. אולם הדבר פשוט, דעדי גנבה אף דאינהו לחודייהו לא מצו לחייבו מיתה, מ"מ העידו מקצת עדות לחיובו, דלחייבו מיתה תרוייהו בעינן גנבה ומכירה, והם מעידים על הגניבה, וא"כ הרי העידו מקצת דבר הצורך לחיובו מיתה, משא"כ בעדי מכירה, לפי מאי דיכול לומר עבדי מכרתי הרי אין זו עדות כלל, ורק דע"י עדי גנבה שבאו אח"כ הוא שתמצא שמכר נפש הנגנב, ונמצא דעדי גנבה המה עדים גם על המכירה שמכר נפש הנגנב, וזהו דקא' הגמ', דאע"ג דעדי גנבה הבאים מתחלה חייבים, היינו משום דהעידו מקצת חיוב מיתה, משא"כ אם באו עדי מכירה תחלה, מתוך שיכול לומר עבדי מכרתי א"כ נמצא דהם לא העידו כלום על כן פטורין וכו', והנה לחייב עדים זוממין אלו צריכין שני דברים, חדא דבעינן שיעידו עדותן המועלת, וכדתנן דאין העדים נעשין זוממין עד שיגמר הדין על פיהם, והב' דבעינן שיהיו זוממין לעשות, וכדאיתא דסנהדרין דף מ"א דעדי נערה המאורסה שהוזמו פטורין משום שיכולין לומר לאסרה על בעלה באנו, הרי דאע"ג דעדותן היתה עדות גמורה לחיובה גמ מיתה, מ"מ העדים פטורין משום לא כווננו לחיוב מיתה.

SUGYA NOTE

Rav Chaim explains the difference between witnesses to the sale and witnesses to the kidnapping. At first, both seem unable to create a death penalty alone. So why are they treated differently?

His answer: not every half of a case is the same. Witnesses to the kidnapping say something that matters right away. Kidnapping is one of the two parts of the crime. But witnesses to the sale say nothing criminal by themselves, because the accused can answer, “I sold my own slave.” Only the later kidnapping testimony gives the sale its criminal meaning.

Rav Chaim adds one more rule from Sanhedrin. Even when testimony can help create a death penalty, plotting witnesses are exempt if they did not mean to cause that punishment.

מבואר מדברי רבינו הגר”ח זצ”ל, דעדי מכירה שהוזמו פטורין ועדי גנבה שהוזמו חייבין. ומקשה הגר”ח זצ”ל, דלכאורה תרוייהו חדא דינא אית להו, דכי היכי דעדי מכירה לחודייהו לא מצו לחייביה מיתה ללא עדי גנבה, הכי נמי עדי גנבה לחודייהו לא מצו לחייביה מיתה ללא עדי מכירה, ואם כן מאי שנא הני מהני לענין זוממין.

ומתרץ הגר”ח זצ”ל, דאע”ג דשתי הכתות שוות לענין חיוב מיתה בפועל, מ”מ איכא נפקא מינה ביניהן מצד העדות גופא. דעדי גנבה, אע”ג דלחודייהו לא מצו לחייביה מיתה, מ”מ מעידין הם מקצת חיוב מיתה, שהרי לחיובו מיתה בעינן תרתי, גנבה ומכירה, והם קא מסהדי אגנבה, וא”כ יש בעדותן תוכן הנוגע לחיובו. משא”כ עדי מכירה, מכיון דיכיל העדים למימר “עבדי מכרתי”, נמצא דאין זו עדות כלל, ולא העידו על שום דבר הצריך לחיובו, דהמכירה כשלעצמה אינה אסורה ואינה מחייבת כלום בלא הגנבה שקדמה לה. ורק על ידי עדי גנבה שיבואו לאחר מכן מתברר למפרע שמכר את הנגנב, ונמצא דעדי גנבה המה עדים גם על גוף המכירה שמכר נפש הנגנב, אבל עדי מכירה לחודייהו לא אסהידו על מיד.

ומוסיף הגר”ח זצ”ל, דלחייב עדים זוממים לא סגי בחדא, אלא בעינן תרי תנאי לעיכובא. חדא, דבעינן שיעידו עדותן המועלת, וכדתנן דאין עדים נעשין זוממין עד שיגמר הדין על פיהם, הרי דמעיקר הדין בעינן שתהא לעדות יכולת לעשות הפועלה, כלומר שתהא ראויה מצד עצמה להביא לגמר דין. ושנית, דבעינן שיהו זוממין לעשות, כלומר שתהא כוונתם ממש לחייבו בדין, וכמו שמוכח מסוגיית סנהדרין, דעדי נערה המאורסה שהוזמו פטורין משום דיכולין למימר לאסרה על בעלה באנו, הרי דאע”ג דעדותן עדות גמורה לחייבה מיתה מצד עצמה, מ”מ כיון דלא כיוונו לחיוב מיתה אלא לאיסור אשת איש בלבד, פטורין, דחסר להו דין שני דכוונה לחיוב.

והשתא אתי שפיר פסקא דרמב”ם דעדי מכירה שהעידו קודם עדי גנבה, לא מקיימין אפילו דין דבעינן שיעידו עדותן המועלת, דכיון דיכול לומר עבדי מכרתי לא חשיבא עדותן עדות כלל, ואין זה בגדר עדות המועלת, ופטורין מטעמא דאין גמר דין חל על פיהם כלל.

Takeaway

Scheming witnesses need two things: testimony that works, and intent to bring the punishment. The witnesses to the sale never had testimony that works.

Bringing It Home: Rav Chaim Meets the Ketzos

SUGYA NOTE

It comes out that the rule of “testimony whose witnesses can be disproven” only begins once we have real testimony. If the words cannot help bring a final ruling, they are not testimony at all.

The Steipler asked the Ketzos: what is the difference between a witness who becomes a judge and witnesses who later died? When the document witnesses are already dead, they can no longer be disproven and punished. Still, their testimony is valid. So why not say the same here, since this witness could have been disproven in another court when he testified?

Rav Chaim gives the Ketzos an answer. The rule that testimony must be open to being disproven applies only to testimony that can work. That means testimony that can bring a real final ruling.

But if the witness who became the judge is exposed as false, he becomes disqualified going back to the time he testified. Then the final ruling was never issued by a valid court. If there was no valid final ruling, the testimony never worked as testimony.

That is different from witnesses who died after signing a document. When they signed, their testimony was real testimony that could bring a final ruling. Later death does not undo that.

So according to Rav Chaim, the Ketzos is strong. If the words can never bring a valid final ruling, they are not weak testimony. They are not testimony. That is why a witness cannot become a judge.

וממילא נמצא דהכלל ד“עדות שאתה יכול להזימה” לא שייך קודם גמר דין, דכיון דאינה עדות מועלת, אינה בגדר עדות כלל ואין לה שם עדות.

דהנה הקהלות יעקב הקשה על הקצות דמאי שנא עד הנעשה דיין מעדים שמתו, דהתם אף שבשעת גמר דין לא מצית לקיומי הזמה מ”מ כשרה העדות, וה”נ גבי עד הנעשה דיין כיון דבשעת הגדה הוא אפשרות הזמה בבית דין אחר סגי.

ולפי הגר”ח זצ”ל מיושב היטב דברי הקצות. דהנה הגר”ח זצ”ל מחדש דדין “עדות שאתה יכול להזימה” תלוי בעדות מועלת, דהיינו שתהא העדות ראויה להביא לגמר דין מצד עצמה. וכיון דעד זומם למפרע נפסל, נמצא דבשעת גמר דין כבר היה פסול, וממילא לא חל גמר דין על פי עדות כשרה כלל. וכיון דלא חל גמר דין על פיהם, נמצא דלא הוא עדותן עדות מועלת, ואין לה שם עדות כלל. וכיון דאין לה שם עדות, ממילא לא שייך לומר דהוא עדות שאתה יכול להזימה, דהזמה לא שייכא אלא בעדות גמורה. משא”כ גבי עדים שמתו, דבשעת חתימת השטר הוא עדותן עדות מועלת גמורה שראויה להביא לגמר דין, ושפיר חשיבא עדות שאתה יכול להזימה אף שאח”כ מתו.

ונמצא דלפי הגר”ח הקצות אתי שפיר, דכל היכא דלא חל גמר דין על פי עדות כשרה לא חשיבא עדות מועלת ולית לה שם עדות כלל, ותו לא שייך לומר דהוא עדות שאתה יכול להזימה, ושפיר פסולה העדות ואין עד נעשה דיין.

Takeaway

Testimony that can never bring a final ruling is not weak testimony. It is not testimony. That is why the witness cannot take the bench.

AT A GLANCE

One question runs through the sheet. Testimony must be open to being disproven. Which moment counts: the moment the witnesses speak, or the moment the court rules?

The Ketzos: the final ruling is the moment. A witness turned judge is disqualified retroactively, the verdict collapses with him, and no court can ever punish the schemers. His testimony is invalid.

The Steipler: the moment of testimony is the moment. Witnesses who died after signing a document can never be disproven, yet their testimony stands. One real possibility at the time of testimony is enough.

The Ohr Sameach: witnesses testify while they can still be disproven. Before the final

ruling, one witness becomes terminally ill. That matters because the court can no longer give him the normal death penalty, so the punishment of plotting witnesses can no longer fully happen. Is the testimony still valid? This is the Ketzos and Steipler argument in another case. For the Ketzos, the testimony remains open until the final ruling. For the Steipler, the testimony is fixed when it is given, as long as the witnesses could be disproven then.

Rav Chaim: testimony that cannot produce a verdict is not testimony at all. The Ketzos stands here too.

Bottom line: the rule itself is settled: a witness cannot become a judge. The argument is about why.

Conclusion

We began with Reuven at the window. He saw what happened, and he may know the case better than anyone else in the room. Still, once he speaks as a witness, he cannot sit as a judge.

The first sources gave us the rule. The Torah places the people in the case before the judges. The Gemara treats the rule as Torah law, and the Shulchan Aruch codifies it. Tosafos then gave two reasons. First, witnesses must stand before judges. Second, testimony must be open to being disproven.

Tosafos also showed why the second reason is hard. If another court can disprove the witnesses, why is the witness who became a judge different from witnesses who are relatives of the judges? The Ketzos, with Rav Shimshon of Coucy, answers that here the challenge can never land. If the witness who

became the judge is exposed as false, he is disqualified going back. The final ruling falls apart, and the plotting witnesses can never be punished.

The Steipler pushes from the other side. Witnesses who died after signing a document can no longer be disproven and punished, yet their testimony still stands. For him, one real chance at the time of testimony is enough.

This sharpens the argument. It is not only about timing. It is about what testimony is. The Ketzos sees testimony as something that must still be able to carry the court to a valid final ruling. The Steipler sees testimony as something fixed when the witness speaks, as long as the witnesses could be disproven then. The Ohr Sameach's doubt shows this exact

split. Witnesses testify while they can still be disproven. Before the ruling, one witness becomes terminally ill. That matters because the court can no longer give him the normal death penalty, so the punishment of plotting witnesses cannot fully happen. Do we follow the moment of testimony, or the moment of final ruling? That is the Ketzos and Steipler argument in another form.

Rav Chaim then gives the Ketzos deeper

footing. If testimony cannot produce a real verdict, it is not weak testimony. It is not testimony.

So Reuven is not kept off the bench because we suspect him. He is kept off because the Torah built testimony as something that can be tested. A witness who becomes the judge places his own words beyond challenge. In Torah court, words beyond challenge are not testimony.